

Innhold

Artikkel 1

Norskopplæring for voksne: en kritisk sosiolingvistisk tilnærming 11

Verónica Pájaro, Universitetet i Sørøst-Norge og Høgskolen i Innlandet og

Marte Monsen, Høgskolen i Innlandet

- 1.1 Hva mener vi med en kritisk sosiolingvistisk tilnærming til norskopplæring for voksne? 13
- 1.2 Hva vet vi om andrespråksopplæringen for voksne i Norden? 16
- 1.3 Bidragene i antologien 21
- 1.4 Referanser 24

Artikkel 2

Morsmål, navngitte språk, språklige repertoarer og transspråking: om språkbakgrunnene til voksne som lærer norsk 29

Guri Bordal Steien, Høgskolen i Innlandet

- 2.1 Språkbakgrunn: terminologi og konseptualiseringer 30
- 2.2 Data og metode 33
- 2.3 Språkbakgrunn som presentert og anvendt av kongolesere i Norge 35
- 2.4 Diskusjon 42
- 2.5 Konklusjon og didaktiske implikasjoner 44
- 2.6 Referanser 45

Artikkel 3

Innlæreridentitet i møte med skolens diskurser om språk og språkopplæring 47

Irmelin Kjelaas og Rikke van Ommeren, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet – NTNU

- 3.1 Bakgrunn for prosjektet 48
- 3.2 Metode og materiale 50
- 3.3 Teoretisk forankring 52
- 3.4 Analyse 55
  - 3.4.1 Elevenes sjølførståelse 55
  - 3.4.2 Pedagogisk og språkdidaktisk praksis 58

3.5	Kommodifisering av språk og språkopplæring	62
3.6	Avrunding	64
3.7	Referanser.....	65

Artikkel 4

Voksne innlæreres leksikalske profil	68
---	-----------

Anne Golden, MultiLing – Senter for flerspråklighet, Universitetet i Oslo

4.1	Beskrivelse av ordforrådet	69
4.2	Metode, materiale og deltagere	75
4.3	Analyse	76
4.4	Resultat	78
4.4.1	Originalteksten	78
4.4.2	Gjenfortellingene.....	79
4.4.3	Sammenlikninger.....	79
4.4.4	Verbene	81
4.4.5	Verbene <i>hugge, ta, få</i>	81
4.5	Oppsummering.....	83
4.6	Avslutning.....	85
4.7	Referanser.....	86

Artikkel 5

Et språktypologisk blikk på noen syntaktiske trekk i norsk innlærerspråk	90
---	-----------

Bård Uri Jensen, Høgskolen i Innlandet

5.1	Teori	91
5.1.1	Syntaks og setninger.....	91
5.1.2	Syntaks i språktypologisk perspektiv.....	92
5.1.3	Tverrspråklig påvirkning.....	94
5.2	Egenskaper ved språkene i undersøkelsen	96
5.2.1	Analytiske og syntetiske språk	96
5.2.2	Grunnleggende leddrekkefølge.....	97
5.2.3	Subjektstvang.....	97
5.2.4	Negasjon	98
5.3	Tidligere forskning.....	99
5.3.1	Grunnleggende leddstilling.....	99
5.3.2	Obligatoriske pronomenledd	100
5.3.3	Negasjon i hovedsetninger	101
5.3.4	Begrunnelse for studien	101
5.4	Metode.....	101
5.4.1	Utvalg av språktrekk	102
5.4.2	Utvalg av tekster.....	102

5.4.3	Feil	102
5.4.4	Statistiske analyser	103
5.5	Resultater.....	103
5.5.1	Ordrekkefølgefeil generelt	104
5.5.2	Pronomentvang	104
5.5.3	Underinvertering i hovedsetninger	105
5.5.4	Negasjonsplassering i hovedsetning	106
5.6	Oppsummering og diskusjon	106
5.7	Didaktisk refleksjon.....	107
5.8	Referanser.....	109

Artikkel 6

Om stemme i andrespråksskriving hos voksne	113
---	------------

Ingri D. Jølbo, Universitetet i Stavanger

6.1	To sentrale omdreiningspunkt i andrespråksforskningen	114
6.2	Stemme i andrespråksskriving.....	116
6.3	Å tilpasse seg skrevenormer	117
6.4	Den autonome skriveren.....	118
6.5	Hvordan gir voksne andrespråksinnlærere uttrykk for sin stemme i skrivning?	119
6.6	Hva er god skriveopplæring for voksne andrespråksskrivere?	125
6.7	Referanser.....	127

Artikkel 7

Om å investere i R-U-M-P-E: en etnografisk studie av lese- og skriveopplæringen for voksne nyankomne	130
---	------------

Marte Monsen, Høgskolen i Innlandet

7.1	Grunnleggende om alfabetisering.....	132
7.2	Investering	134
7.3	Metode.....	135
7.4	Sarah og hennes møte med Rørøy og grunnleggende lese- og skriveopplæring på norsk.....	137
7.5	Hvorfor investerer Sarah i lese- og skriveopplæringen?	140
7.6	Betydningen av konteksten for investering i grunnleggende lese- og skriveopplæring.....	142
7.7	Hva kan vi ta med oss videre fra å ha plagget investering til historien om Sarah.....	143
7.8	Referanser.....	144

Artikkel 8

Numerasitet og voksne nyankomne med liten skolebakgrunn: en utprøving av intervju med tolk som kartleggingsmetode	146
<i>Marianne Eek og Marte Monsen, Høgskolen i Innlandet</i>	
8.1 Teoretisk grunnlag.....	148
8.2 Metode, materiale og analysemetode	151
8.3 Hvilke numerasitets-ressurser gir intervjuene innblikk i?	153
8.3.1 Skolegang, språk og arbeidserfaring	153
8.3.2 Grunnleggende tallforståelse og regnestrategier.....	154
8.3.3 Ressurser knyttet til tid, måling og lokalisering.....	157
8.4 Hvordan fungerer intervju med tolk som metode?	159
8.4.1 Valg av tolknings-språk.....	160
8.4.2 Intervjudeltakernes betydning	160
8.4.3 Balansegangen i et kartleggingsintervju	161
8.4.4 Høflighetsstrategier	162
8.5 Konklusjon	163
8.6 Referanser.....	165

Artikkel 9

Norskprøven fra papir til skjerm: læreres oppfatninger om digitalisering av prøven i leseforståelse	168
<i>Golara Heydari og Gunhild Tveit Randen, Høgskolen i Innlandet</i>	
9.1 Om Norskprøven.....	169
9.2 Digital lesing.....	170
9.3 Andrespråkslesing.....	171
9.4 Prøver som læringsaktivitet.....	173
9.5 Data og metode.....	175
9.6 Funn og diskusjon.....	176
9.7 Oppfatninger om det digitale prøveformatet.....	177
9.8 Oppfatninger om den digitale prøvens oppgavetyper.....	180
9.9 Oppfatninger om konsekvenser av prøvene.....	186
9.10 Oppsummering.....	187
9.11 Referanser.....	188

Artikkel 10

Språkkrav for statsborgerskap og hvordan de begrunnes	191
<i>Cecilie Hammes Carlsen og Edit Bugge, Høgskulen på Vestlandet</i>	
10.1 Ulike syn på statsborgerskapets rolle i integreringsprosessen.....	192
10.2 Politisk bruk av språkprøver i Europa i dag.....	195

10.3	Hvordan begrunnes innføringen av språkkrav for statsborgerskap i Norge?	198
10.3.1	Arbeiderpartiets forslag om statsborgerprøve - 2009.....	198
10.3.2	Høyre/FrPs forslag om krav om språk- og samfunnskunnskap for statsborgerskap - 2014/2015.....	201
10.3.3	Høyre/FrPs/Venstres forslag om skjerping av språkkravet for statsborgerskap - 2019	204
10.4	Testfaglige og -etiske forhold	208
10.5	Avslutning.....	211
10.6	Referanser.....	212

Artikkel 11

Å bygge yrkesidentitet gjennom å jobbe med arbeidsrelevante tekster 216

Elena Tkachenko, OsloMet - storbyuniversitetet

11.1	Språklæring på arbeidsplassen og yrkesidentitet	218
11.2	Lesing på en arbeidsplass.....	220
11.3	Om opplæringstilbudet Barnehagenorsk og metoden.....	222
11.4	Barnehagens tekstunivers.....	224
11.5	Kursdeltakernes egenvurdering av sine leseferdigheter knyttet til arbeidsrelevante tekster	225
11.6	Arbeid med arbeidsrelevante tekster	226
11.6.1	Modelltekster.....	228
11.6.2	Multimodalitet og arbeid på tvers av språkferdigheter.....	228
11.6.3	Lesestrategier.....	230
11.6.4	Å by på seg selv i litteraturformidlingen.....	231
11.7	På hvilken måte styrket arbeid med barnehagetekstene kursdeltakernes yrkesidentitet?	232
11.8	Konklusjon.....	234
11.9	Referanser.....	234

Artikkel 12

Nok norsk til å få jobb? En narrativ tilnærming til jobbintervju og språk 237

Verónica Pájaro, Universitetet i Sørøst-Norge, Høgskolen i Innlandet og Guri Bordal Steien, Høgskolen i Innlandet

12.1	Migrasjon, arbeidsliv og jobbintervjuer	238
12.2	Narrativer som inngang til migranters egne opplevelser.....	240
12.3	Data og metode.....	241
12.4	Analyse	243
12.4.1	«Så ikke kompetanse, bare aksent».....	243
12.4.2	«Du vet jo aldri hva som kan redde deg».....	249

12.5	Konklusjon og didaktiske implikasjoner	254
12.6	Referanser.....	255
12.7	Transkripsjonskoder.....	258
	Forfatteromtaler	259
	Stikkord	263